

Thò Trödùng Thomas M. Menino

Tồ Dỗ Kieän veà Söüc Khoûe Coäng Coäng

Boston Public Health Commission (UÛy Ban Söüc Khoûe Coäng Coäng
Boston)

Communicable Disease Control (Kieäm Soät Beänh Truyeàn Nhieäm)
1010 Massachusetts Avenue, Boston, MA 02118
617-534-5611 (ñieän thoai) • 617-534-5905 (fax)

Beänh Cuùm Gia Caàm (Cuùm Gaø)

Beänh cuùm gia caàm (cuùm gaø) laø gì ?

Beänh cuùm gia caàm hay "cuùm gaø" laø moät caên beänh truyeàn nhieäm thödøng xaùy ra ôu loaøi chim do caùc loaïi sieâu vi gaây ra. Trong khi ngöðøi ta nghó raèng taát caù caùc loaøi chim deã bò nhieäm cuùm gia caàm, thì gia caàm bao goàm gaø thödøng vaø gaø taáy coù khuynh höðung bò beänh raát naèng khi nhieäm moät vaøi loaïi cuùm gia caàm. Coù nhieàu loaïi cuùm gia caàm khaùc nhau. Maéc duø sieâu vi cuùm gia caàm thödøng khoàng coù aùnh höðung ñeán con ngöðøi, ñaø coù moät soá trödøng hõp sieâu vi gaây beänh ôu ngöðøi. Ñaùng quan taàm nhaát hieän nay laø cuùm gia caàm H5N1, ñaø ñöïc baùo caùo laàn ñaàu tieän vaø naêm 1997, nhöng luùc ñoù chõa gaây beänh nhieàu cho con ngöðøi nhõ gaàn ñaây.

Beänh cuùm gia caàm lan truyeàn nhõ theá naøø?

Cuùm gia caàm coù theá truyeàn troïc tieáp töø nhöõng con chim bò beänh sang cho nhöõng ngöðøi tieáp xuùc gaàn guõi vòu (nhöõng) con chim bò beänh hay moài trödøng soáng cuõa nhöõng con chim naøy (thí duï chuoàng nuôi ðo baän hoaèc phaân chim). Trong côn boác phaùt hieän nay, beänh cuùm gia caàm chõa laây lan deã ðaøng giöõa ngöðøi vòu ngöðøi. Haàu nhõ taát caù nhöõng ngöðøi bò beänh cuùm gia caàm H5N1 bò nhieäm beänh qua vieác tieáp xuùc troïc tieáp vòu gia caàm beänh hoaèc chaát baøi tieát/phaân bò nhieäm beänh cuõa chuùng.

Caùc trieäu chöùng cuõa beänh cuùm gia caàm nôï con ngöðøi laø gì?

Beänh cuùm gia caàm coù caùc trieäu chöùng töø nheï gioáng nhõ beänh cuùm thoàng thödøng (thí duï nhõ soát, ho, raùt coả hoïng vaø ñau nhöüc baép thòt) cho ñeán khoù thôu nghieäm troïng vaø ngay caù töù vong.

Coù thõu nghieäm naøø ñeã tìm beänh cuùm gia caàm khoàng?

Coù. Coù theá laøm moät thõu nghieäm ñeã xaùc ñònh xem quyù vò coù bò nhieäm sieâu vi cuùm gia caàm H5N1 hieän ñang hoành haønh taïi Ñoàng Nam A hay khoàng.

Beänh cuùm gia caàm nôï con ngöðøi ñöïc ñieàu trò nhõ theá naøø?

Vieác ñieàu trò chuù yeáu bao goàm chaêm söüc hoã trõi. Hieän coù moät soá thuóc coù theá höõu ích trong vieác ñieàu trò hoaèc laøm giáuù caùc trieäu chöùng cuõa beänh cuùm gia caàm.

Coù beänh cuùm gia caàm taïi Boston hay khoàng?

Chõa thaáy coù trödøng hõp naøø veà beänh cuùm gia caàm H5N1 taïi Boston. Beänh cuùm, keã caù cuùm gia caàm, neáu ñöïc xaùc nhaän bõu baát coù thõu nghieäm naøø trong phoøng thí nghieäm phaùt ñöïc baùo caùo cho UÛy Ban Söüc Khoûe Coäng Coäng Boston.

Coù theá laøm ñieàu gì ñeã ngaên chaën söï laây lan cuõa beänh cuùm gia caàm?

Tõø naêm 2003, coù moät soá trödøng hõp ngöðøi bò beänh cuùm gia caàm H5N1 coù xuaát xõu töø vuøng Ñoàng Nam AÙ (coù theá tìm baün danh saùch hieän haønh taïi http://www.who.int/csr/disease/avian_influenza/country/en/index.html). Ñaø tìm thaáy beänh cuùm gia caàm H5N1 ôu chim taïi caù vuøng Ñoàng Nam AÙ laãn AÙu Chaâu (coù theá tìm baün danh saùch hieän haønh taïi http://www.oie.int/download/AVIAN%20INFLUENZA/A_AI-Asia.htm).

(Xem tieáp)

Hieán nay trên toaøn theá giôùi ngöôøi ta ñang duøng nhöõng bieán phaùp ñeå laøm giaùm bòùt söi lan truyeàn caên beánh, nhöõng bieán phaùp naøy bao goàm caùch ly ñeå kieám dòch vaø "tieâu dieát" (gieát) gia caàm bò beánh hoaëc coù theá bò beánh vaø vòùt boù xaùc nhöõng con vaát naøy theo caùch laøm giaùm bòùt khaù naêng nhieãm beánh. Cuõng coù thuaéc chuùng cho gia caàm nuoái trong nhaø, nhöng thuaéc chuùng naøy ñaét tieàn vaø moãi con caàn phaùï ñöôïc chuùng laøm nhieàu laàn. Vaøo luùc naøy, chöa coù thuaéc chuùng ñeå baùo veá cho con ngöôøi khoùï beánh cuùm gia caàm H5N1, nhöng hieán coù moät soá coâng ty ñang nghieán coùu veá thuaéc chuùng naøy.

Aên tröùng vaø thòt gia caàm taïi Hoa Kyø coù an toaøn hay khoâng?

Coù. Ngöôøi ta chöa thaáy coù H5N1 nôï gia caàm taïi Hoa Kyø. Hieán chöa coù baèng chöùng naøo cho thaáy vieác aên tröùng hoaëc gia caàm taïi Hoa Kyø coù theá laøm cho bò nhieãm beánh cuùm gia caàm. Coù moät soá baèng chöùng cho thaáy laø con ngöôøi coù theá bò nhieãm sieâu vi naøy qua vieác aên tieát canh vòt chöa naáu chín taïi caùc khu vöïc coù beánh naøy, do ñoù ñieàu quan troïng laø phaùï laøm theo caùc ñeå phoøng thoäng thöðoøng nhö naáu chín kyõ thòt gia caàm vaø caùc saùn phaám gia caàm (keá caù tröùng). Khoâng neân tieâu thuï thòt gia caàm hoaëc caùc saùn phaám gia caàm chöa naáu chín, keá caù tieát canh. Taát caù nhöõng thòu khaùc tieáp xuùc vôùi gia caàm hoaëc nöôùc thòt gia caàm (keá caù tay vaø ñoà duøng naáu aên) phaùï ñöôïc röüa saïch kyõ löôøng.

Toái coù theá laøm ñöôïc ñieàu gì?

Coù nhieàu bieán phaùp ñeå phoøng maø ngöôøi ta coù theá thöïc hieán, ñaéc bieät laø khi ñi du lòch ñeán caùc vuøng Ñoàng Nam AÙ.

1. *Ñi chích ngöøa beánh cuùm haøng naêm.*

Chích ngöøa beánh cuùm haøng naêm coù theá laøm giaùm cô nguy bò beánh cuùm theo muøa, tuy nhieán, vieác chích ngöøa naøy khoâng baùo veá cho quyù vò khoùï beánh cuùm gia caàm.

2. *Traùnh tieáp xuùc gaàn guõi*

Traùnh tieáp xuùc gaàn guõi vôùi nhöõng ngöôøi beánh. Ngoaøi ra, traùnh tieáp xuùc vôùi gia caàm taïi caùc vuøng thoân ðaõ hoaëc caùc noàng traïi noù.

3. *Traùnh caùc khu vöïc nhö chöï baùn chim vaø gia caàm soáng hoaëc caùc nôï coù chim vaø gia caàm ñaõ cheát hoaëc saép cheát*

Nhöõng vuøng naøy coù khaù naêng truyeàn caùc caên beánh keá caù beánh cuùm gia caàm.

4. *Thöïc thi an toaøn toàng quaùt veá thöïc phaám*

Phaùï chaéc chaén naáu chín hoaøn toaøn moïi thöïc phaám.

5. *Che mieäng vaø muõi laïi.*

Che mieäng vaø muõi cuõa quyù vò baèng moät khaên giaáy khi ho hoaëc haét hôi/nhaùy muõi. Laøm nhö vaãy coù theá traùnh cho nhöõng ngöôøi xung quanh quyù vò khoùï bò beánh.

6. *Röüa tay.*

Röüa tay thöðoøng xuyeán seõ giuùp baùo veá cho quyù vò khoùï bò nhieãm nhieàu loaïi vi truøng khaùc nhau.

7. *Traùnh sờ vaøo maét, muõi hoaëc mieäng.*

Vì truøng thöðoøng lan truyeàn khi coù ngöôøi sờ vaøo moät thòu gì ñoù bò nhieãm vi truøng roài sau ñoù sờ vaøo maét, muõi hoaëc mieäng cuõa hôi.

(Xem tieáp)

Nôi tìm càuc thông tin càp nhấc veà beãnh cuùm gia cààm:

CDC: Thông Tin Môi Nhấc veà Beãnh Cuùm Gia Cààm
<http://www.cdc.gov/flu/avian/>

CDC: Tôø Döø Kieãn veà Beãnh Cuùm Gia Cààm
<http://www.cdc.gov/flu/avian/gen-info/pdf/avianflufacts.pdf>

WHO: Tôø Döø Kieãn veà Beãnh Cuùm Gia Cààm
http://www.who.int/csr/don/2004_01_15/en/

Neáu quyù vò ñi du lòch:

CDC: Thông Tin Môi Nhấc veà Beãnh Cuùm Gia Cààm Cho Du Khaùch
<http://www.cdc.gov/flu/avian/outbreaks/travel.htm>

***Ñeả bieát theâm chi tieát, xin lieãn laĩc
UÛy Ban Söüc Khoũe Coãng Coãng Boston
Kieãm Soàùt Beãnh Truyeãn Nhieãm
(617) 534-5611 hoaẽc www.bphc.org/cdc***